

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 14. marts 2023
(OR. en)

7388/23

JAI 310
FREMP 74

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Vedr.:	Rådets konklusioner om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder: Betydningen af civilsamfundets råderum for beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder i EU – Rådets konklusioner (10. marts 2023)

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder med fokus på betydningen af civilsamfundets råderum for beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder i EU, som Rådet vedtog på 3936. samling den 10. marts 2023.

**Rådets konklusioner om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder:
Betydningen af civilsamfundets råderum for beskyttelse og fremme af grundlæggende
rettigheder i EU**

Præambel

Rådet for Den Europæiske Union,

- a. **som minder om** artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (i det følgende benævnt "TEU"), hvorefter Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, som er medlemsstaternes fælles værdigrundlag,
- b. **som understreger**, at Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter "chartret"), der blev højtideligt proklameret den 7. december 2000, udgør en milepæl i den europæiske integration og er et symbol på vores fælles europæiske identitet,
- c. **som minder om**, at medlemsstaterne har forpligtet sig til at sikre alle personer inden for deres jurisdiktion de rettigheder og friheder, der er nedfældet i chartret, og sikre, at grundlæggende rettigheder er universelle, udelelige, indbyrdes afhængige og indbyrdes forbundne,

- d. **som fremhæver**, at chartret er et af de mest moderne og omfattende juridisk bindende instrumenter for grundlæggende rettigheder, og at det forpligter alle Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer samt medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten, til at respektere rettighederne, overholde principperne og fremme anvendelsen heraf i overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under overholdelse af grænserne for de kompetencer, der er tildelt Unionen i traktaterne, jf. chartrets artikel 51, stk. 1,
- e. **som understreger** betydningen af at afslutte Unionens tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, i TEU¹ for at forbedre sammenhængen og konsekvensen i beskyttelsen af grundlæggende rettigheder og styrke beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i Europa yderligere,
- f. **som minder om** Unionens tilsagn om at støtte menneskerettighedsforkæmpere verden over, herunder gennem Den Europæiske Unions retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere og Den Europæiske Unions mekanisme for menneskerettighedsforkæmpere,
- g. **som beklager** de alvorlige og udbredte menneskerettighedskrænkelser, som Ruslands angrebskrig mod Ukraine har forårsaget, samt menneskerettighedsudfordringerne som følge af covid-19-pandemien, klimakrisen og konsekvenserne af leveomkostningskrisen. Disse kriser understreger, at beskyttelsen af grundlæggende rettigheder og Unionens værdier ikke kan tages for givet, og at de kun kan sikres i et demokratisk samfund baseret på retsstatsprincippet. Det er en kontinuerlig proces og et delt ansvar, som kræver en kollektiv indsats fra alle berørte aktører,

¹ Unionen tiltræder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Tiltrædelse af denne konvention ændrer ikke Unionens beføjelser som fastsat i traktaterne.

- h. **som ser med tilfredshed på** strategien til styrkelse af anvendelsen af chartret om grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union og dens fornyede engagement for at sikre, at EU-institutionerne og medlemsstaterne anvender chartret fuldt ud,
- i. **som ser med tilfredshed på** Kommissionens årsberetning for 2022 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder: Et blomstrende civilt råderum for opretholdelse af de grundlæggende rettigheder i EU "(herefter "charterrapporten fra 2022"),
- j. **som ser med tilfredshed på** arbejdet i Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (i det følgende benævnt "Agenturet for Grundlæggende Rettigheder") såsom dets seneste rapporter om beskyttelse af grundlæggende rettigheder i en udfordrende tid, navnlig rapporten fra 2022 "Europe's Civil society: still under pressure" (Europas civilsamfund: stadig under pres) og bulletinerne om krigen i Ukraine: "Fundamental rights impact of the Russian war of aggression against Ukraine" (Indvirkningen af den russiske angrebskrig mod Ukraine på grundlæggende rettigheder),
- k. **som ser frem til** konferencen om beskyttelse af grundlæggende rettigheder i krisetider, der afholdes af det svenske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union den 20.-21. april 2023. Konferencen vil være et forum til drøftelse af, hvordan strukturer til beskyttelse af grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union kan gøres mere robuste og modstandsdygtige i krisetider, herunder hvad der kan læres af tidligere og aktuelle kriser, og hvordan man bedst kommer videre,

Betydningen af civilsamfundets råderum for beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder i EU

fornyer sit tilsagn om at vedblive med at anvende chartret om grundlæggende rettigheder og **vedtager** følgende konklusioner:

1. **minder om**, at chartret anerkender retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed (artikel 12) og til ytrings- og informationsfrihed (artikel 11),
2. **understreger**, at foreningsfriheden udgør en af grundpillerne i et demokratisk og pluralistisk samfund, idet den gør det muligt for borgerne at handle kollektivt inden for områder af fælles interesse og derved bidrager til et velfungerende offentligt liv²,
3. **anerkender**, at civilsamfundsaktører på alle niveauer har brug for passende og tilstrækkelige menneskelige, materielle og finansielle ressourcer til at udføre deres opgaver effektivt, og at friheden til at søge, modtage og anvende sådanne ressourcer er en integreret del af retten til foreningsfrihed³. En sådan adgang skal være i overensstemmelse med legalitetsprincippet og overholde Unionens fælles værdier,
4. **understreger**, at civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere⁴ i vores forfatningsmæssige demokratiske samfund er afgørende med henblik på at bidrage til fremme og beskyttelse af de værdier og rettigheder, der er nedfældet i artikel 2 i TEU og i chartret, og være med til at sikre, at chartret anvendes korrekt, hvorved grundlæggende rettigheders indvirkning på menneskers liv øges. De er et uundværligt element i magtdivisionen i et sundt demokrati; uberettigede indskrænkninger af deres råderum kan udgøre en trussel mod retsstaten,

² I overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens relevante retspraksis.

³ Jf. OSCE/ODIHR, Guidelines on Freedom of Association (2015), princip 7.

⁴ I disse konklusioner forstås ved "menneskerettighedsforkæmpere" ud over civilsamfundsorganisationer, nationale menneskerettighedsinstitutioner, ligestillingsorganer og ombudsmandsinstitutioner.

5. **understreger**, at artikel 11 i TEU kræver, at EU-institutionerne giver borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelser angående alle Unionens arbejdsområder og for at diskutere dem offentligt, og at institutionerne fører en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundsorganisationer og foretager brede høringer om nye initiativer,
6. **anerkender** værdien af videndeling og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne om bestræbelser på at beskytte, støtte og styrke civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere og de erfaringer, der kan drages af de forskellige videnkilder, der indsamles af f.eks. Europa-Kommissionen og Agenturet for Grundlæggende Rettigheder,
7. **bemærker** med bekymring, at rapporterne fra Agenturet for Grundlæggende Rettigheder om civilsamfundets råderum dokumenterer, at civilsamfundsorganisationer udfordres og derfor hindres i at opfylde deres vigtige rolle med hensyn til grundlæggende rettigheder, demokrati og retsstatsprincippet på tværs af Unionen,
8. **understreger** betydningen af, at man forbedrer høringsmekanismerne for at sikre, at civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere på passende vis inddrages i processen med at udarbejde, gennemføre og overvåge lovgivning og politikker,

opfordrer medlemsstaterne til at:

9. **sikre og fremme** et gunstigt miljø for civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, så de er i stand til at udøve deres aktiviteter i overensstemmelse med Unionens værdier uden uberettiget indblanding fra statens side som krævet i EU-standarder og internationale standarder,

10. **oprette eller lette** oprettelsen af nationale menneskerettighedsinstitutioner i overensstemmelse med FN's Parisprincipper og vedtage en lovgivningsmæssig ramme, der sætter dem i stand til at varetage deres funktion uafhængigt, og give dem tilstrækkeligt mandat og tilstrækkelige ressourcer til, at de kan udføre deres opgaver effektivt,
11. **udpege** et kontaktpunkt for chartret, hvis det ikke allerede er gjort, eller lade et eksisterende kontaktpunkt stå for promovering og koordinering af kapacitetsopbygning, informationsudveksling og fremme af kendskabet til chartret,
12. **øge** indsatsen for at beskytte, støtte og styrke civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere og give dem en vifte af samarbejdsmuligheder,
13. **beskytte** civilsamfundets råderum ved at sikre, at der ikke vedtages unødvendige eller vilkårlige begrænsninger, såsom registreringskrav og skatteordninger, der specifikt rammer civilsamfundets råderum på en ugunstig måde,
14. **beskytte** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere mod bl.a. trusler, angreb, forfølgelse af kritiske røster og smædekampagner, der med aktive midler er rettet mod organisationer, ansatte og frivillige, f.eks. ved at træffe målrettede foranstaltninger til imødegåelse af disse problemer, etablere overvågningsmekanismer for at forebygge sådanne trusler, sikre hurtig identifikation, rapportering, efterforskning og opfølgning af sådanne hændelser og ved at indføre særlige støttetjenester for civilsamfundsaktører,
15. **beskytte** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere på en måde, så de også i det digitale rum kan føle sig sikre og handle uafhængigt, bl.a. ved at finde måder, hvorpå teknologi fremmer engagement og demokratisk handling og ikke anvendes til at begrænse civilsamfundsaktørers råderum og aktiviteter,

16. **støtte** civilsamfundsorganisationerne ved at imødegå udfordringer i forbindelse med tilrådighedsstillelse af tilgængelig og holdbar finansiering, bl.a. ved at sikre en retfærdig fordeling ved hjælp af gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier, offentliggøre og formidle indkaldelser af forslag, så de er bredt tilgængelige, og forenkle adgangen til fleksibel finansiering for civilsamfundsorganisationer uanset deres størrelse, herunder gennem digitalisering og nye innovative distributionsmetoder. Samtidig bør det anerkendes, at civilsamfundsorganisationer for at sikre deres uafhængighed ikke udelukkende bør være afhængige af offentlig finansiering,
17. **styrke** civilsamfundsaktørerne ved at sikre, at en bred vifte af civilsamfundsorganisationer deltager meningsfuldt i udarbejdelsen og gennemførelsen af lovgivning og andre initiativer på tværs af relevante politikområder, der falder ind under deres specifikke ansvarsområde, bl.a. i forbindelse med udformningen af finansieringsmuligheder,
18. **styrke** civilsamfundsorganisationerne ved at sikre, at de har mulighed for at vurdere og udtale sig om, hvordan foreslåede retlige og politiske foranstaltninger vil kunne påvirke dem, deres medlemmer, deres valgkredse eller de grundlæggende rettigheder mere generelt,

19. **glæder sig over** Kommissionens arbejde vedrørende betydningen af civilsamfundets

råderum for beskyttelse og fremme af grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union og noterer sig navnlig:

- rapporten om chartret for 2022
- forpligtelserne i strategien til styrkelse af anvendelsen af chartret om grundlæggende rettigheder i EU (charterstrategien) for at støtte et gunstigt miljø for civilsamfundsaktører og gribe ind over for foranstaltninger, der er i strid med EU-retten, herunder chartret, når disse påvirker civilsamfundsorganisationer
- de årlige retsstatsrapporter
- lovgivningsforslaget om standarder for ligestillingsorganer⁵,

opfordrer Kommissionen til at:

20. **beskytte** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere gennem en vedholdende indsats for at fremme og beskytte demokratiet, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder på tværs af alle relevante politikområder, herunder ved at sikre sammenhæng mellem Unionens tilgang til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere eksternt og internt,

⁵ Forslag til Rådets direktiv om standarder for ligestillingsorganer på området ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, ligebehandling i forbindelse med beskæftigelse og erhverv mellem personer uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering og ligebehandling af kvinder og mænd med hensyn til social sikring og i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser og om ophævelse af artikel 13 i direktiv 2000/43/EF og artikel 12 i direktiv 2004/113/EF (15899/22), og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om standarder for ligestillingsorganer på området ligebehandling af og lige muligheder for kvinder og mænd i forbindelse med beskæftigelse og erhverv og om ophævelse af artikel 20 i direktiv 2006/54/EF og artikel 11 i direktiv 2010/41/EU (15902/22).

21. **støtte** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere ved inden for den flerårige finansielle ramme fortsat at yde tilstrækkelig og tilgængelig finansiering gennem relevante finansieringsprogrammer såsom programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier. Enhver sådan finansiering skal anvendes i henhold til Unionens fælles værdigrundlag, der er nedfældet i artikel 2 i TEU og i chartret,
22. **støtte** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere uanset deres størrelse, niveau og kapacitet i at kunne få gavn af EU-midler, bl.a. ved at forenkle åbne indkaldelser, øge støtten til potentielle ansøgere og fortsætte innovative tilgange såsom finansiell støtte til tredjeparter (civilsamfundsorganisationer) fra formidlere samt kernefinansiering til organisationer,
23. **styrke** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere ved at opretholde en åben, regelmæssig, gennemsigtig og inklusiv dialog og fortsætte bestræbelserne på at skabe passende mekanismer og retningslinjer, der sætter civilsamfundsorganisationer og **menneskerettighedsforkæmpere** i stand til at bidrage på relevante trin i beslutningsprocesserne, herunder i initiativer, der påvirker dem eller de grundlæggende rettigheder,
24. **styrke** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere ved at integrere deres muligheder for en meningsfuld inddragelse på tværs af politik- og lovgivningsområder,
25. **styrke** civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere ved at gå videre med tilsagnene i charterrapporten fra 2022 om at indlede en målrettet dialog med interessenter gennem en række tematiske seminarer om beskyttelse af civilsamfundets råderum med fokus på, hvordan Den Europæiske Union kan videreudvikle sin rolle med hensyn til at beskytte, støtte og styrke civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere med henblik på at tackle de udfordringer og muligheder, der er identificeret i charterrapporten for 2022.